

ചെക്ക് റിട്ടേൺ നയം

വ്യാപ്തി: ഡി.ബി.എസ്. ബാങ്ക് ഇന്ത്യ ലിമിറ്റഡ്
(ഡി.ബി.ഐ.എൽ.)

ഇഷ്യൂ ചെയ്യുന്നത്: സൗരഭ് മിത്തൽ, ഹെഡ്-
ഓപ്പറേഷൻസ്, ഡി.ബി.ഐ.എൽ.

1 മാർഗ്ഗനിർദ്ദേശ തത്വം

ആർ.ബി.ഐ. അതിന്റെ 2003 ജൂൺ 26 തീയതിയിലെ സർക്കുലർ DBOD.BC.Leg.No.113/09.12.001/2002-03, 2014 മേയ് 12 തീയതിയിലെ RPCD.CO.RRB.BC.No.100/03.05.33/2013-14 ന്റെ ഖണ്ഡിക 11.4 (i) എന്നിവ പ്രകാരം, ചെക്ക് ബുക്ക് സൗകര്യമുള്ള അക്കൗണ്ടുകളുടെ ഓപ്പറേഷൻ ഒരു സാമ്പത്തിക വർഷത്തിൽ ഡ്രോയറുടെ ഒരു നിശ്ചിത അക്കൗണ്ടിനു മേൽ ഡ്രോ ചെയ്ത ഒരു കോടി രൂപയും അതിനു മുകളിലും മൂല്യമുള്ള ഒരു ചെക്ക് നാല് അവസരങ്ങളിൽ അക്കൗണ്ടിൽ പര്യാപ്തമായ പണമില്ല എന്ന കാരണത്താൽ ഡിസ്ഹോണറാവുകയാണെങ്കിൽ, പുതിയ ചെക്ക് ബുക്ക് ഇഷ്യൂ ചെയ്യുന്നതല്ല എന്ന ഒരു വ്യവസ്ഥ അവതരിപ്പിക്കാൻ ബാങ്കുകളെ ഉപദേശിച്ചിരുന്നു. കൂടാതെ, ബാങ്ക് അതിന്റെ വിവേചനത്തിൽ കറന്റ് അക്കൗണ്ട് ക്ലോസ് ചെയ്യുന്നത് പരിഗണിച്ചേക്കാവുന്നതുമാണ്.

ഇപ്പോൾ, ആർ.ബി.ഐ. അതിന്റെ 2016 ഓഗസ്റ്റ് 04 തീയതിയിലെ സർക്കുലർ നം. DBR.No.Leg.BC.3/09.07.005/2016-17 പ്രകാരം അക്കൗണ്ട് ഉടമ ചെക്ക് ഡിസ്ഹോണർ ചെയ്യുന്ന കണക്കിലുള്ള തങ്ങളുടെ പ്രതികരണം ബാങ്കുകളുടെ വിവേചനത്തിനു വിട്ടുനല്കാൻ തീരുമാനിച്ചു. അതുമായി ബന്ധപ്പെട്ട്, ഡി.ബി.എസ്. ബാങ്ക് ഇന്ത്യ ലിമിറ്റഡ് (ഡി.ബി.ഐ.എൽ.) ഒരു ചെക്ക് റിട്ടേൺ നയം ചുവടെ പറയുന്ന പ്രകാരം തയ്യാറാക്കുകയുണ്ടായി.

2 നയം

അടിക്കടിയുള്ള ഡിസ്ഹോണറിന്റെ സംഭവം കൈകാര്യം ചെയ്യുന്നത്

- i. പേയ്മെന്റിനുള്ള തങ്ങളുടെ പ്രതിബദ്ധത മാനിക്കുന്നതിനായി അക്കൗണ്ടിൽ പര്യാപ്തമായ ഫണ്ടുകൾ നിലനിർത്തുന്നു എന്ന് ഉറപ്പാക്കുന്നതിനുള്ള അവരുടെ ഉത്തരവാദിത്തത്തെ കുറിച്ച് ചെക്ക് ബുക്ക് ഇഷ്യൂ ചെയ്യുന്ന സമയത്ത് ഉപഭോക്താവിനെ അറിയിക്കുന്നതാണ്.
- ii. നിലവിലുള്ള അക്കൗണ്ടുകളുടെ ഓപ്പറേഷനുമായുള്ള ബന്ധത്തിൽ ചുവടെ (iv)ൽ സൂചിപ്പിച്ചിരിക്കുന്ന വ്യവസ്ഥയുടെ അവതരണത്തിന്റെ ഉദ്ദേശ്യങ്ങൾക്കായി, ബാങ്ക്, പുതിയ ചെക്ക് ബുക്ക് ഇഷ്യൂ ചെയ്യുന്ന സമയത്ത് പുതിയ വ്യവസ്ഥയെ കുറിച്ച് ബന്ധപ്പെട്ടവരെ ഉപദേശിച്ചുകൊണ്ടുള്ള ഒരു കത്ത് അയച്ചേക്കാവുന്നതാണ്. ഇത് ചെക്ക് ബുക്കിന്റെ ഒന്നാം പേജിലും ഉപഭോക്താവിന് ഇഷ്യൂ ചെയ്യുന്ന ചെക്ക് ബുക്കിൽ ഉള്ളടക്കം ചെയ്തിട്ടുള്ള റിക്വിസിഷൻ സ്ലിപ്പിലും സൂചിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ട്.
- iii. സാമ്പത്തിക വർഷത്തിൽ ഡ്രോയറുടെ ഒരു നിശ്ചിത അക്കൗണ്ടിന്മേൽ ഒരു ചെക്ക് അഞ്ചാം തവണ ഡിസ്ഹോണർ

ചെയ്യപ്പെടുകയാണെങ്കിൽ, ബാങ്ക് മേൽപറഞ്ഞ വ്യവസ്ഥയിലേക്ക് ബന്ധപ്പെട്ടവരുടെ ശ്രദ്ധ ക്ഷണിച്ചുകൊണ്ട് ഒരു മുന്നറിയിപ്പ് ഉപദേശം നൽകിയേക്കാവുന്നതും ചെക്കുകൾ ഇഷ്യൂ ചെയ്യുന്നതിനു മുമ്പ് അക്കൗണ്ടിൽ പര്യാപ്തമായ ബാലൻസ് സൂക്ഷിക്കണമെന്ന് അഭ്യർത്ഥിക്കുന്നതുമാണ്.

- iv. ഉപഭോക്താക്കൾക്കിടയിൽ ധനകാര്യ അച്ചടക്കം ഉറപ്പാക്കുക എന്ന ലക്ഷ്യത്തോടെ, സാമ്പത്തിക വർഷത്തിൽ ഡ്രോയറുടെ ഒരു നിശ്ചിത അക്കൗണ്ടിന്മേൽ ഒരു ചെക്ക് ഒരു വർഷ കാലയളവിൽ അക്കൗണ്ടിന്മേൽ പര്യാപ്തമായ ഫണ്ടുകളില്ല എന്ന കാരണത്താൽ **ആറു തവണ** ഡിസ്ഹോണർ ചെയ്യപ്പെടുകയാണെങ്കിൽ ചെക്ക് ബുക്ക് സൗകര്യം പ്രയോജനപ്പെടുത്തുന്നതിനുള്ള അവകാശം ഉപഭോക്താവിന് ബാങ്ക് ഇല്ലാതാക്കുന്നതാണ് എന്ന ഒരു വ്യവസ്ഥ ചെക്ക് ബുക്ക് സൗകര്യമുള്ള അക്കൗണ്ടുകളുടെ കാര്യത്തിൽ ബാങ്ക് ഏർപ്പെടുത്തുന്നതാണ്.

കൂടാതെ അക്കൗണ്ട് അവലോകനം ചെയ്യപ്പെടുകയും സൂക്ഷ്മമായി നിരീക്ഷിക്കുകയും ചെയ്യുന്നതാണ്. ഓപ്പറേഷൻസ് ടീം എല്ലാ ശാഖകളിൽ നിന്നുമുള്ള റിട്ടേൺ ചെക്ക് ഡാറ്റ നിരീക്ഷിക്കുന്നതും പര്യാപ്തമായ ഫണ്ടുകളില്ല എന്ന കാരണത്താൽ ഒരു സാമ്പത്തിക വർഷത്തിൽ ഒരേ അക്കൗണ്ടിൽ ചെക്ക് മടങ്ങിയ സംഭവങ്ങളുടെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ ഇതിനോട് കൂട്ടിച്ചേർത്തിട്ടുള്ള അനുബന്ധങ്ങൾ പ്രകാരമുള്ള കത്തുകൾ ഉപഭോക്താവിന് അയയ്ക്കുന്നതുമാണ്.

- v. ഉചിതമാണെന്ന് പരിഗണിക്കപ്പെടുകയാണെങ്കിൽ, ബാങ്കിന് 15 ദിവസത്തെ നോട്ടീസ് നൽകുകയും, റിക്കവറിംഗ് ചാർജ്ജുകൾ / കുടിശികകൾ ഏതെങ്കിലുമുണ്ടെങ്കിൽ അവ വീണ്ടെടുക്കുകയും, ശേഷിക്കുന്ന ബാലൻസ് പേ ഓർഡർ / ഡ്രാഫ്റ്റ് മുഖേന ബാങ്കിന്റെ രേഖകളിലുള്ള മേൽവിലാസത്തിലേക്ക് അയച്ചുകൊടുക്കുകയും ചെയ്യാവുന്നതാണ്. ഉപഭോക്താവ് ക്രെഡിറ്റ് സൗകര്യങ്ങൾ പ്രയോജനപ്പെടുത്തിയ അക്കൗണ്ടിൽ **സംഗ്ഷനിംഗ് അധികൃതരുടെ / ആർ.എം.ന്റെ** അനുമതിയോടു കൂടി അക്കൗണ്ട് ക്ലോസ് ചെയ്യാൻ ബാങ്ക് ഉദ്ദേശിക്കുന്നു എങ്കിൽ സമാനമായ മുന്നറിയിപ്പ് ഉപദേശം നൽകുന്നതാണ്.

- vi. എല്ലാ ചെക്ക് റിട്ടേണുകളും ക്ലിയറിംഗ് ഹൗസ് അല്ലെങ്കിൽ ഡ്രോയീ ബാങ്ക് ബാങ്കിന് കൈമാറുന്നതിന്റെ അടുത്ത ബിസിനസ്സ് ദിവസത്തോടു കൂടി "അപര്യാപ്തമായ ഫണ്ടുകൾ" എന്നത് ഡിസ്ഹോണറിനുള്ള കാരണമായി അതിൽ സൂചിപ്പിച്ചുകൊണ്ടുള്ള ചെക്ക് റിട്ടേൺ മമ്മോയോടൊപ്പം പേയീക്ക് / ഹോൾഡറിന് അയയ്ക്കുന്നതാണ്.

- vii. ഒരു കോടി രൂപയും അതിനു മുകളിലുമുള്ള ഓരോ റിട്ടേൺ ചെക്കുമായും, സ്റ്റോക്ക് എക്സ്ചേഞ്ചുകളുടെ പേരിൽ ഡ്രോ ചെയ്തിട്ടുള്ള ഏതു തുകയ്ക്കുള്ള റിട്ടേൺ ചെയ്യപ്പെട്ട ചെക്കുകളുമായും ബന്ധപ്പെട്ടുള്ള ഡാറ്റ, പാർട്ടിയുടെ പേര്, ചെക്കിന്റെ തുക, ചെക്ക്

മടങ്ങിയതിനുള്ള കാരണം, അനുവദിക്കപ്പെട്ട സൗകര്യം, അന്നേ ദിവസം വരെയുള്ള റിട്ടേൺ സംഭവങ്ങളുടെ എണ്ണം എന്നിങ്ങനെയുള്ള വിശദാംശങ്ങളോടെ ഓരോ സാമ്പത്തിക വർഷത്തേക്കും റ്റെ ക്യു.എസ്.സി. (ക്വാർട്ടേർലി സ്റ്റാൻ്റീംഗ് കമ്മിറ്റി) മുമ്പാകെ സമർപ്പിക്കുന്നതാണ്.

3 പ്രധാനപ്പെട്ട ഉത്തരവാദിത്തങ്ങൾ

ഓപ്പറേഷൻസ്

- i. എല്ലാ ചെക്ക് റിട്ടേണുകളും ക്ലിയറിംഗ് ഹൗസ് അല്ലെങ്കിൽ ഡ്രോയി ബാങ്ക് ബാങ്കിന് കൈമാറുന്നതിന്റെ അടുത്ത ബിസിനസ്സ് ദിവസത്തോടു കൂടി "അപര്യാപ്തമായ ഫണ്ടുകൾ" എന്നത് ഡിസ്ഹോണറിനുള്ള കാരണമായി അതിൽ സൂചിപ്പിച്ചുകൊണ്ടുള്ള ചെക്ക് റിട്ടേൺ മമ്മോയോടൊപ്പം പേയീക്ക് / ഹോൾഡറിന് അയയ്ക്കുന്നതാണ്.
- ii. ഓപ്പറേഷൻസ് ടീം എല്ലാ ശാഖകളിൽ നിന്നുമുള്ള റിട്ടേൺ ചെക്ക് ഡാറ്റ നിരീക്ഷിക്കുന്നതും പര്യാപ്തമായ ഫണ്ടുകളില്ല എന്ന കാരണത്താൽ ഒരു സാമ്പത്തിക വർഷത്തിൽ ഒരേ അക്കൗണ്ടിൽ ചെക്ക് മടങ്ങിയ സംഭവങ്ങളുടെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ ഇതിനോട് കൂട്ടിച്ചേർത്തിട്ടുള്ള അനുബന്ധങ്ങൾ പ്രകാരമുള്ള കത്തുകൾ ഉപഭോക്താവിന് അയയ്ക്കുന്നതുമാണ്.

4 ഗവേണൻസ്

4.1 ഉടമസ്ഥതയും അനുമതി നൽകുന്ന അധികൃതരും

ഈ നയത്തിന്റെ ഉടമസ്ഥത യ്ക്കും ഇതിന് അനുമതി നൽകിയിട്ടുള്ളത് ബോർഡ് അല്ലെങ്കിൽ ഡെലിഗേറ്റഡ് കമ്മിറ്റിയുമാണ്. സബ്സ്റ്റാൻ്റിവ് അല്ലാത്തതും എന്നാൽ ആകസ്മികമോ അല്ലെങ്കിൽ ഭരണപരമോ ആയ സ്വഭാവത്തിലുള്ളതുമായ ഒരു മാറ്റത്തിനും അനുമതി നൽകുന്ന അധികൃതരുടെ ഒരു സൈൻ-ഓഫ് ആവശ്യമില്ല.

4.2 വ്യതിചലനങ്ങൾ

ഇല്ല

4.3 അവലോകനം

ഈ നയം, മറ്റുതരത്തിൽ ആവശ്യപ്പെടുന്നില്ല എങ്കിൽ, ഒരു വാർഷിക അടിസ്ഥാനത്തിൽ അവലോകനം ചെയ്യപ്പെടുന്നതാണ്.

അനുബന്ധം 1 പദസൂചി

ബാധകമല്ല

അനുബന്ധം 2 ബന്ധപ്പെട്ട നയങ്ങളും നിലവാരങ്ങളും

ചെക്ക് റിട്ടേൺ- പ്രോസസ്സ് കുറിപ്പ്

അനുബന്ധം 3 ഏത് അധിക വിവരങ്ങളും അല്ലെങ്കിലും വസ്തുതകളും

ഇല്ല

അനുബന്ധം 4 വ്യതിചലനങ്ങൾ

പ്രാബല്യ തീയതി	സെക്ഷൻ	എൻഡോഴ്സ്മെന്റും എൻഡോഴ്സ്മെന്റുടേ തീയതിയും	അംഗീകാരം നൽകിയതും അംഗീകാര തീയതിയും	വ്യതിചലന വിവരണവും	വ്യതിചലനത്തിനുള്ള കാരണം

അനുബന്ധം 5 പതിപ്പ് ചരിത്രം

പതിപ്പ്	ഇഷ്യൂ ചെയ്ത തീയതി	സുപ്രധാന മാറ്റങ്ങളുടെ സംക്ഷിപ്തം
1.0		നയം ഇഷ്യൂ ചെയ്തത്
2.0	29-മാർച്ച്-2017	ആർ.ബി.ഐ. അതിന്റെ 2003 ജൂൺ 26 തീയതിയിലെ സർക്കുലർ DBOD.BC.Leg.No.113/09.12.001/2002-03, 2014 മേയ് 12 തീയതിയിലെ RPCD.CO.RRB.BC.No.100/03.05.33/2013-14 ന്റെ ഖണ്ഡിക 11.4 (i) എന്നിവ പ്രകാരം, ചെക്ക് ബുക്ക് സൗകര്യമുള്ള അക്കൗണ്ടുകളുടെ ഓപ്പറേഷൻ ഒരു സാമ്പത്തിക വർഷത്തിൽ ഡ്രോയറുടെ ഒരു നിശ്ചിത അക്കൗണ്ടിനു മേൽ ഡ്രോ ചെയ്ത ഒരു കോടി രൂപയും അതിനു മുകളിലും മൂല്യമുള്ള ഒരു ചെക്ക് നാല് അവസരങ്ങളിൽ അക്കൗണ്ടിൽ പര്യാപ്തമായ പണമില്ല എന്ന കാരണത്താൽ ഡിസ്ഹോണറാവുകയാണെങ്കിൽ, പുതിയ ചെക്ക് ബുക്ക് ഇഷ്യൂ ചെയ്യുന്നതല്ല എന്ന ഒരു വ്യവസ്ഥ

		<p>അവതരിപ്പിക്കാൻ ബാങ്കുകളെ ഉപദേശിച്ചിരുന്നു. കൂടാതെ, ബാങ്ക് അതിന്റെ വിവേചനത്തിൽ കറന്റ് അക്കൗണ്ട് ക്ലോസ് ചെയ്യുന്നത് പരിഗണിച്ചേക്കാവുന്നതുമാണ്.</p> <p>ഇപ്പോൾ, ആർ.ബി.ഐ. അതിന്റെ 2016 ഓഗസ്റ്റ് 04 തീയതിയിലെ സർക്കുലർ നം. DBR.No.Leg.BC.3/09.07.005/2016-17 (പ്രകാരം അക്കൗണ്ട് ഉടമ ചെയ്ത് ഡിസ്ഹോണർ ചെയ്യുന്ന കണക്കിലുള്ള തങ്ങളുടെ പ്രതികരണം ബാങ്കുകളുടെ വിവേചനത്തിനു വിട്ടുനല്കാൻ തീരുമാനിച്ചു.</p>
3.0	29-ഓഗ-2018	കത്തിന്റെ മാതൃകകളിലുള്ള മാറ്റം
4.0	26-ജൂൺ-2019	ആദ്യ ഇഷ്യൂ (പൂർണ്ണ ഉടമസ്ഥതയിലുള്ള സബ്സിഡിയറി എന്ന നിലയിൽ ഡി.ബി.എസ്. ഇന്ത്യയുടെ ഇൻകോർപ്പറേഷനെ തുടർന്ന്).